

Loovisiksuse ja maailma suhted on sageli kunstiteoste aineks olnud, «Lennus» lisanud sellele peateemana looja ja loovuse (lennuvõimelisuse) probleemi. Lavastuses jääbki kõlama eelkõige sisemist barjääri ületada püüdiva Helilooja ja lennuimega Tüdruku lugu, kusjuures teljeks on Tüdruku kuju ja sellesse kätketud idee.

Leili Tammeli Tüdruku puhul tundub, nagu oleks tal kogu aeg lennutunne sees, mingi erakordsuse ja saladuse, mittemaise tarkuse kuma ümbritseb teda. Tüdruku roll oli L. Tammelil juba esietendusel valmis, nüüdseks on ta mitmeid uusi detaile leidnud. Ta kujundab osa just vokaalpartii paindliku, varjundi- ja värvirikka ning täpselt mõtestatud tõlgendusega. Marika Eensalu Tüdruk on ürgnaiselik muusa, tema erakordsus tuleneks nagu emotsionaalsest jõust. Lemme

tööd, mis loodetavasti jätkub. Ivo Kuuse Helilooja on algul hoopis mugavam, ükskõiksem, pealiskaudsem — positsiooniga helilooja, kellest seni kõik on armi jätmata möödunud.

Maailma näidatakse kahes erinevas situatsioonis: tänav ja baar. Mõttetult tõtlev inim-mass tänaval ja tantsupaarid baaris on eredalt ja huvitavalt lahendatud. Prožektorite vilkumine (pisut küll kulunud võte) toonitab askelduste sihitust ja ebaloomulikkust — maailm kui näitelava. Baaripiltides võiksid seltskonnana (kooeri) reageeringud olla arusaadavamad ja omavahel haakuvamad, praegu ei jõua lavastaja taotlus vaatajani.

Tüdruk ja ka Helilooja ning Arst seisavad või püüavad seista sellest maailmast eemal. Arst on veel vahendaja nn. normaalse (tänav, baar) ja hullude maailma vahel. Ei tea, peaks ta rohkem mõistma, läbi nägema, või on ta lihtsurelikum kui Tüdruk ja Helilooja? Arsti öeldud väga olulised mõtted normaalse maailma hullusest ja vastupidi satuvad vastuollu Haigla koreograafilise tõlgendusega. Hullude ülinärvilised liigutused tõestavad hoopis, et nende järgi maailm küll ringi käia ei saaks.

Ooperi kulminatsioonis — lennupildis — soovinuks rohkem julgust ja fantaasiat, praegu toetavad lendu muusika ja valgusefektid. Esimeste etenduste järgi tundus muusikaline külg (lauljad + orkester) teostuselt kandvam kui koreograafiline, praeguseks on seis tasakaalustunud.

Dirigendid Peeter Lilje ja Vello Pähn ning kontsertmeistrid Reet Laul, Viive Pajuri, Ivo Sillamaa ja Aarne Talvik on vaeva näinud ja see on tõepoolest ka tulu toonud. Vello Pähn juhatab hea tervikutajuga ja muusikas lakkamatut pinget hoides. Peeter Lilje interpretatsioonis võib täpselt välja kuulata ooperi dramaturgilisi liine, dirigent lubab endale terviku sees rohkem mõtteliigendusi, aega jääb detailidele.

«Lendu» kuulates-vaadates tuli pähe imelik mõte: kuidas küll lavastatakse ja mõistetakse seda ooperit kümne aasta pärast? Ooperiteatri ajalugu tõendab, et sageli ehestub teose väärtus just teatud aja möödudes ja ta tähendus ilmneb selgemaltki. Ja siit edasi: ehk võiks mõningaid eesti oopereid ja ballette rohkem uuslavastada? Täisealiseks on kasvanud põlvkond, kes 60-ndatelgi aastatel loodut teab vaid fotode ja lintide-nootide järgi, varasematest teostest rääkimata.

KRISTEL PAPP

"LEND" "ESTONIAS"

● Tüdruk — MARIKA EENSALU, Helilooja — TARMO SILD.

GUNNAR VAIDLA foto

Eino Tambergil on eriline oskus mõjusalt edasi anda väga erinevaid emotsionaalseid seisundeid, neid on «Lennus» päris palju. Ta räägib üsna otsesõnu asjust, mida tavaliselt vaid vihjetega puudutatakse. Selles mõttes on «Lend» omamoodi jätk oratooriumile «Amores», mille suur publikumenu tulenes kindlasti ka iguult puudufavast, igal ajal aktuaalsest temaatikast.

ANNELI UNT

Järvi ja Larissa Sintsova tantsivad Tüdruku teisikut, rõhutades õrnust ja tütarlapselikust. Oma missiooni kindel järgimine on balletitüdrukus pidevalt tuntav.

Tarmo Silla Heliloojat nähes torkab kohe silma, et Heliloojaga on midagi lahti, närvifahulolematu ja närviline valusus iseloomustavad kuju terves I vaatuses. Helilooja roll tähendab noorele lauljale suurepärasest arenguvõimalust. T. Sild on teinud suurt ja ilusat